

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Miejsce na naklejkę.

Sprawdź, czy kod na naklejce to
M-100.

Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny

Formuła 2023

JĘZYK UKRAIŃSKI

Poziom rozszerzony

Symbol arkusza

MMUU-R0-100-2305

DATA: **17 maja 2023 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**

CZAS TRWANIA: **210 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **35**

**WYPEŁNIA ZESPÓŁ
NADZORUJĄCY**

Uprawnienia zdającego do:

dostosowania
zasad oceniania.

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **właściwy arkusz egzaminacyjny**, tj. arkusz we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwy** arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwy** arkusz – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy ten arkusz egzaminacyjny zawiera 15 stron.
Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. W wyznaczonym miejscu zapisz numer tematu wybranego do realizacji.
4. Wypracowanie zapisz w miejscu na to przeznaczonym.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
8. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
9. Możesz korzystać ze słownika języka ukraińskiego.

**Lista lektur obowiązkowych w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024
(zgodna z wymaganiami egzaminacyjnymi)**

Poziom podstawowy

Легенди, вибране

Замоєляння, Голосіння, Веснянки, Купальські пісні, вибране

Нестор Літописець, *Повість минулих літ (Хрещення Руської землі)*

Володимир Мономах, *Повчання дітям*

Думи, *Втеча трьох братів з города Азова, Про Марусю Богуславку*, вибране

Григорій Сковорода, *Всякому місту звичай і права, Бджола та Шершень, Пісня 12-та (В город не піду багатий)*, вибрані вірші

Іван Котляревський, *Енеїда* (частини I–IV)

Григорій Квітка-Основ'яненко, *Сватання на Гончарівці*

Микола Гоголь, *Тарас Бульба*

Тарас Шевченко, *Катерина, Причинна, Іван Підкова, Сон, Заповіт, І мертвим, і живим...*, *Мені однаково, Думи мої, думи мої, Лихо мені з вами!*, вибрані вірші

Іван Нечуй-Левицький, *Кайдашева сім'я*

Михайло Старицький, *За двома зайцями*

Іван Франко, *Малий Мирон, Захар Беркут, Мойсей, Каменярі, Тричі мені являлася любов*, вибрані вірші

Леся Українка, *Лісова пісня, Мій шлях, І ти колись боролась, мов Ізраїль*, вибрані вірші

Ольга Кобилянська, *В неділю рано зілля копала* (уривки), *Valse melancholique*

Василь Стефаник, *Камінний хрест*

Михайло Коцюбинський, *Intermezzo, Тіні забутих предків* (уривки)

Богдан Лепкий, *Вона там є, Журавлі*, вибрані вірші

Богдан-Ігор Антонич, *Елегія про співучі двері*, вибрані вірші

Остап Вишня, *Чухраїнці*

Микола Хвильовий, *Я (Романтика)*

Валер'ян Підмогильний, *Місто* (уривки, частина I, частина II)

Павло Тичина, *Пам'яті тридцяти, Скорбна мати, Уже світає, а ще імла, О панно Інно*, вибрані вірші

Улас Самчук, *Марія*

Василь Симоненко, *Ти знаєш, що ти – людина?, Де зараз ви, кати мого народу?, Є тисячі доріг, Лебеді материнства*, вибрані вірші

Василь Стус, *У цьому полі, синьому, як льон, Як добре те, що смерті не боюсь я, Ярій, душе, Таборовий зошит* (записи 1–12 та 1984 рік), вибрані вірші

Ліна Костенко, *Маруся Чурай* (уривки), *Чадра Марусі Богуславки, Доля, Пісенька з варіаціями*, вибрані вірші

Валерій Шевчук, *Дім на горі* (частина I, частина II – вибрані оповідання)

Наталка Сняданко, *Колекція пристрастей, або пригоди молодої українки* (уривки)

Павло Ар'є, *На початку і наприкінці часів* (сцени 1–2, 4–7, 9–11)

Любов Якимчук, *Розкладання, Молитва, Абрикоси у касках*, вибрані вірші.

Poziom rozszerzony

Слово про Ігорів похід

Мелетій Смотрицький, *Тренос*

Леся Українка, *Бояриня*

Володимир Винниченко, *Брехня*

Олександр Олесь, *З журбою радість обнялась, Айстри*, *вибрані вірші*

Павло Тичина, *Золотий гомін*

Богдан-Ігор Антонич, *Зелена Євангелія*

Сергій Жадан, *Інтернат*

Марія Матіос, *Солодка Даруся*

Юрій Винничук, *Танго смерті*

Юрій Андрухович, *два вибрані есе*

Оксана Забужко, *Сестро, сестро* (вибрані оповідання, *Автобіографія*).

Inne lektury obowiązkowe zamieszczone w *Informatorze o egzaminie maturalnym z języka ukraińskiego jako języka mniejszości narodowej od roku szkolnego 2022/2023*, do których również można się odwołać

Poziom podstawowy

Історичні пісні, Про чайку, Про Байду, Про Почаївську Божу Матір

Марко Вовчок, *Сон*

Євген Маланюк, *Псалми степу* (частини I і IV), *Варязька балада*

Дмитро Павличко, *Ти зрікся мови рідної, Два кольори*, *вибрані вірші*.

Вибери одну з наведених нижче тем і напиши твір.

- Твоя робота повинна налічувати щонайменше **350 слів**.
- Номер вибраної теми впиши в зазначену клітинку.
- Напиши твір у відведеному місці. Не пиши на полях.
- Напиши твір українською мовою.

Тема 1. (0–35)

Чи ти погоджуєшся з думкою, що дотримання моральних принципів – найкращий спосіб протистояти злу? Розглянь проблему на основі порівняльного аналізу віршів *Як добре те, що смерті не боюсь я* Василя Стуса та *Перо Івана Драча*.

Василь Стус

Як добре те, що смерті не боюсь я

Як добре те, що смерті не боюсь я
і не питаю, чи тяжкий мій хрест.
Що вам, богове, низько не клонюся
в передчутті невідомих верств.
Що жив-любив і не набрався скверни,
ненависті, прокльону, каяття.
Народе мій, до тебе я ще верну,
і в смерті обернуся до життя
своїм стражденим і незлим обличчям,
як син, тобі доземно поклонюсь
і чесно гляну в чесні твої вічі,
і чесними сльозами обіллюсь.
Так хочеться пожити хоч годинку,
коли моя розів'ється біда.
Хай прийдуть в гості Леся Українка,
Франко, Шевченко і Сковорода.
Та вже! Мовчи! Заблуканий у пущі,
уже не ремствуй, позирай у глиб,
у суще, що розпукнеться в грядуще
і ружею завітне коло шиб.

Василь Стус, *Як добре те, що смерті не боюсь я*, <https://www.ukrlib.com.ua>

Іван Драч
Перо

Перо, мій скальпелю вогненний,
Ти мій жорстокий лиходій,
Мій дикий поклик цілоденний,
Первоцвіт мій, перволюб мій!

Нам розтинати дні ці карі
До серцевини, до зорі,
Куди не дійдуть яничари
В облудній словоблудній грі.

Дні полохливі, і невітшні,
І лаконічні, точні дні,
І дні, мов глечики з Опішні,
Протяжі шпагами вогнів,

І дні, яким нема відради,
І виноградні теплі дні,
Де тихо сплять старі досади,
Зіщулившись на самім дні.

Дні променисто легковажні,
Горбаті дні, мозільні дні,
І дні чеснот, і дні продажні,
Яким солона кров зрідні.

Перо – це наша чорна доля,
Все обійти і все знайти,
Аж поки в головах тополя
Не прошумить за два хрести.

Іван Драч, *Перо*, <https://www.ukrlib.com.ua>

Тема 2. (0–35)

Яку роль у становленні ідентичності людини відіграє поняття дому? Розглянь питання, звертаючись до наведеного нижче тексту і вибраних творів української літератури.

Світлана Кочерга

Архетипні мотиви дому і бездомів'я (...)

Дім відноситься до ряду основоположних, всеохопних архетипічних образів-концептів, що з прадавніх віків функціонують у людській свідомості. На відміну від первісних архетипів – явищ природи, дім – поняття культурне, продукт людських рук і фантазії. Людина усвідомлює себе істотою, тілесністю якої окреслює певні просторові кордони її буття в світі, що зумовлює формування системи культурних координат, за допомогою якої осмислюється просторовість світу в її світоглядних вимірах. Простір, що оточує людину, перестає бути порожнім вмістилищем усього, що в ньому існує, а починає оцінюватися людиновимірними ознаками. У просторовій семіотиці дім є найпершим репрезентантом „середини світу”, за межами якого розпочинається хаос [...].

Водночас архетип дому має цілий спектр тлумачень, що виходять за межі локалізованого соціокультурного простору, він втілює ієрархію сакральних елементів. Ще Платон вбачав складовими енергії, яка формує в свідомості людини архетип дому, любов, дружбу і хтивість. [...] Можна з певністю стверджувати, що дім людини – це архетип його внутрішнього світу, семіосфера проблем і потаємних (інколи неусвідомлених) бажань господаря. Інколи образ дому як цілісної картини світу пов'язують з космічним безмежжям. З іншого боку, Юнг у архетип дому вкладав властивість психіки сприймати будь-яке житло як образ живої свідомості. Саме тому на нас гнітюче враження справляють зруйновані оселі, позаяк в людину закладений механізм боротьби з хаосом, постійна необхідність упорядкування всього довкілля.

Архетипи як наскрізні символічні структури пронизують усю історію народу та його ментальність. Німецький філософ Мартін Гайдеггер стверджував, що кожна нація орієнтована на три архетипи: дім, поле, храм. [...] Культурно-світоглядна концепція дому включає у свій зміст і символ народу, національного осердя. Біблійна інтерпретація розглядає дім як надійний притулок, необхідне середовище сім'ї, але Бог хоче, щоб людина звела собі ще й духовну оселю, що дозволить, покинувши тимчасове, увійти в житло вічне. Отже, дім – „це певна область трансцендування людини в світ, модель космосу як *оберненого тіла* першолюдини”.

Мотив дому завжди сполучений з мотивом бездомів'я. [...] З перспективи нашого часу стає зрозуміло, що минуле століття небезпідставно можна маркувати як сторіччя втраченого дому. І тепер будь-які аксіологічні висновки стають зрозумілими в логіці втрати оселі, а з нею – захисту і гармонійного спокою.

За: Світлана Кочерга, *Архетипні мотиви дому і бездомів'я в творчості Лесі Українки*,
<http://dspace.tnpu.edu.ua>

Tabele wypełnia egzaminator!

		<i>Jeżeli 0 pkt – wskaż powód.</i>				
1.	Spełnienie formalnych warunków polecenia	0	1	<i>Brak lektury obowiązkowej.</i>	<i>Nie dotyczy problemu.</i>	<i>Nie jest wypowiedzią argumentacyjną.</i>

2.	Kompetencje literackie i kulturowe	0	1	2	3	4	5	6	7	8	<i>Liczba błędów rzeczowych</i>	OGÓŁEM KLiK
		9	10	11	12	13	14	15	16			

3a	Struktura wypowiedzi	0	1	2	3
		G	F	E	C

3b	Spójność wypowiedzi	<i>Liczba błędów w spójności</i>	0	1	2	3

3c	Styl wypowiedzi	0	1
-----------	------------------------	----------	----------

4a	Zakres i poprawność środków językowych	<i>Liczba błędów językowych</i>	0	1	2	3	4	5	6	7													
			3 H	3 G	3 F	2 H	2 G	1 H	1 G	3 E	2 F	1 G	3 D	2 E	1 F	3 C	2 D	1 E	3 B	2 C	1 D	3 A	2 B

4b	Poprawność ortograficzna	<i>Liczba błędów ortograficznych</i>	0	1	2

4c	Poprawność interpunkcyjna	<i>Liczba błędów interpunkcyjnych</i>	0	1	2

Łączna liczba punktów: .....

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

JĘZYK UKRAIŃSKI

Poziom rozszerzony
Formuła 2023

JĘZYK UKRAIŃSKI

Poziom rozszerzony
Formuła 2023

JĘZYK UKRAIŃSKI

Poziom rozszerzony
Formuła 2023

